

Maswali ya kawaida ya familia kuhusu elimu jumuishi

Maswali Yanayoulizwa Sana kuhusu elimu jumuishi

Je, elimu jumuishi ni nini?

“Elimu-jumuishi ni muhimu katika kufikia elimu ya ubora wa juu kwa wanafunzi wote, wakiwemo wale wenye ulemavu, na kwa ajili ya maendeleo ya jamii jumuishi, zenye amani na haki.”

Kamati ya Umoja wa Mataifa ya Haki za Watu Wenye Ulemavu

Ripoti ya UNICEF ya Hali ya Watoto Duniani (UNICEF’s State of the World’s Children) inatoa maelezo haya: “Elimu jumuishi inahusisha kutoa fursa za kujifunza kwa wanafunzi wote ndani ya mfumo wa kawaida wa shule. Inaruhusu watoto wenye ulemavu na wasio na ulemavu kuhudhuria madarasa yanayofaa umri wao katika shule ya kieneo, huku wakipewa msaada wa ziada unaokidhi mahitaji ya kibinafsi kama inahitajika. Inahitaji marekebisho mwafaka - njia za kupanda na kushuka badala ya ngazi na milango mipana vya kutosha kwa watumiaji wa viti vya magurudumu, kwa mfano - pamoja na mtaala mpya unaozingatia watoto na unaowakilisha watu wa aina zote wanaopatikana katika jamii (si tu watu wenye ulemavu) na unaoakisi mahitaji ya watoto wote. Katika shule jumuishi, wanafunzi hufundishwa katika madarasa yenye idadi ndogo ya wanafunzi ambapo wanashirikiana na kusaidiana badala ya kushindana. Watoto wenye ulemavu hawatengwi darasani, wakati wa chakula cha mchana au kwenye uwanja wa michezo.”

Inclusion International’s Inclusive Education Position Paper (Makala Yanayoeleza Msimamo Wao Kuhusu Elimu Jumuishi) inatoa maelezo ya wazi ya maana ya ujumuishi katika elimu na jinsi mfumo wa elimu jumuishi unavyofanya kazi.

Ni muhimu pia kujua ni nini si elimu-jumuishi - baadhi ya mambo haya yanaitwa “elimu-jumuishi” lakini si mifano ya kweli ya ujumuishi:

- Kuweka wanafunzi wenye ulemavu katika madarasa ya kawaida bila usaidizi SI ujumuishaji.
- Kuweka wanafunzi wenye ulemavu pamoja katika chumba cha rasilimali katika shule ya kawaida SI ujumuishaji.
- Kutoa elimu yote ya mtoto nyumbani SI ujumuishaji.
- Kuzingatia stadi za maisha badala ya matokeo ya masomo SI ujumuishaji.
- Kuongoza wanafunzi wa sekondari wenye ulemavu katika programu za ufundi/kitaaluma SI ujumuishaji.

Ndiyo! Ushahidi wa utafiti unaonyesha wazi kwamba walimu wanapojifunza kufundisha wanafunzi wanaojifunza kwa njia tofauti na kukuza ushirikiano kati ya wanafunzi, kila mtu hunufaika.

Elimu jumuishi ni mkakati wa kuimarisha mfumo wa elimu, na inahakikisha kwamba watoto wote wanaweza kuishi, kujifunza na kucheza pamoja. Inawapa watoto wote fursa za kujifunza na kukubali uwezo, vipaji, haiba na mahitaji ya wenzao.

Je, elimu jumuishi ina manufaa kwa wanafunzi wenye ulemavu wa akili na wasio na ulemavu wa akili?

Maoni potofu ya kawaida

Wazazi wengi wanaogopa kwamba kuwa na wanafunzi wenye ulemavu katika darasa la watoto wao kutaathiri muda ambao mtoto wao anapata na mwalimu au kutaathiri ujifunzaji wao. Hii si kweli! Utafiti unaonyesha kuwa kuwepo kwa watoto wenye mahitaji ya juu ya usaidizi katika madarasa ya kawaida hakuathiri vibaya muda ambao wanafunzi wa kawaida hutumia katika kujifunza na kufundisha.

Manufaa kwa wanafunzi wenye ulemavu:

- Watoto ambao wamejumuishwa shuleni wana uwezekano mkubwa wa kuendelea kujumuishwa katika jumuiya yao baadaye maishani
- Watoto wenye ulemavu katika madarasa jumuishi mafanikio makubwa zaidi ya kimasomo kuliko watoto wenye ulemavu katika mazingira yaliyotengwa
- Watoto wenye ulemavu katika madarasa jumuishi pata mtaala mpana na mnyumbufu zaidi na matarajio ya juu zaidi ya kimasomo kuliko yale yanayopatikana kwa kawaida katika mazingira yaliyotengwa.
- Watoto wenye ulemavu katika madarasa jumuishi wana uwezekano mkubwa wa kupata ajira na kupata shughuli za kiburudani

Manufaa kwa wanafunzi wasio na ulemavu:

- Wanafunzi wasio na ulemavu waliotoa msaada kwa watoto wenye ulemavu katika masomo ya kushirikiana walifanya vizuri sawa na wanafunzi wasio na ulemavu katika madarasa yasiyokuwa na watoto wenye ulemavu.
- Wanafunzi wasio na ulemavu ambao walifanya urafiki na watoto wenye ulemavu mara nyingi walipata maarifa kuhusu dhana fulani na motisha ambayo vinginevyo wasingepitia.
- Kuna maarifa ya kina na ustadi unaopatikana na wanafunzi wasio na ulemavu wanaosaidia kuwafunza watoto wenye ulemavu ambao wanafunzi wa kawaida wasiofanya hivyo hawapati

Manufaa kwa wengine

Walimu:

- wana matarajio makubwa zaidi kwa wanafunzi wao wenye ulemavu wanapokuwa katika mazingira jumuishi (ikilinganishwa na mazingira yaliyotengwa)
- uboreshaji wa maarifa na ujuzi wa mwalimu unaotokana na ujumuishaji wa watoto wenye ulemavu na mbinu jumuishi za kutoa maelekezo na kufundisha huathiri vyema jinsi wanafunzi wote wanavyojifunza (matarajio na matokeo).
- huathiri vyema matokeo ya ujifunzaji ya wanafunzi wote wanapotumia mbinu za ufundishaji-jumuishi

Athari ya Kijamii:

- ukuzaji wa stadi muhimu za kijamii na kihisia kwa ajili ya uhuru wa maisha yote (kwa wote) unaweza kupatikana tu katika mazingira jumuishi.
- watoto wana uwezekano mkubwa wa kuwa na mwingiliano chanya, ufahamu bora wa tabia na desturi zinazokubalika kijamii na uwezo wa juu wa kijamii na kihisia.

Je, kuna tofauti gani kati ya mfumo wa elimu jumuishi, shule jumuishi na darasa/desturi jumuishi?

Uchumi:

- Hupunguza upotevu wa pato la taifa kwa takriban 5–7% (upotevu wa mazao na mapato) na mzigo wa ustawi wa jamii.
- Hupunguza gharama ya elimu, ambayo katika mazingira yaliyotengwa inaweza kuwa mara 7-9 zaidi; gharama ya elimu maalum kwa kila mtu ni mara 2.5 zaidi ya gharama ya elimu ya kawaida

Mifano ya madarasa/desturi jumuishi inapatikana karibu kila mahali ulimwenguni. Kila wakati mwalimu anapohakikisha wanafunzi wote darasani wanashiriki kwa usawa katika shughuli fulani wanafunzi hao watakuwa wanashiriki katika desturi jumuishi.

Shule jumuishi ni zile ambapo walimu wote wanahakikisha kwamba wanafunzi wao wote wanashiriki kwa usawa, wakati wote.

Mfumo wa elimu jumuishi ni zaidi ya mkusanyiko wa shule na desturi jumuishi. Ni kujitolea kwa muda mrefu katika ngazi ya kitaifa au ya kikanda kudumisha haki za wanafunzi wote kwa kuhakikisha kuwa watoto wenye umri wa kwenda shule wako shuleni na kwamba mfumo unazingatia uwezo na mahitaji ya kila mtoto bila ubaguzi. Hiyo ina maana kwamba shule zinawakaribisha watoto wote na kuzingatia mahitaji yao binafsi, na wasimamizi, walimu, na wafanyakazi wasaidizi wanapokea msaada wanaohitaji kusaidia kila mtoto kufaulu shuleni.

Je, kuna tofauti gani kati ya ufikiaji na marekebisho yanayowezekana?

Ufikiaji hushughulikia vikwazo au vizuizi katika mazingira ambavyo vinaweza kuzuia baadhi ya watu kushiriki (kama vile kutengeneza njia ambayo watu wengi wanaweza kutumia - wanaotumia kiti cha magurudumu, wanaobeba sanduku, wanaosukuma gari la kubebea watoto, n.k).

Marekebisho yanayowezekana ni kitu unachofanya katika mazingira ili kushughulikia kikwazo au kizuizi maalum ambacho ni tatizo kwa mtu. Ni kitu kinachofaa kwa ajili ya kusudi fulani na ni cha kibinafsi (kama vile kumpa mtu msaidizi wa kibinafsi).

Haki ya ufikiaji ina maana kwamba wanafunzi wana haki ya kuhudhuria shule zinazohudhuriwa na wengine, bila ubaguzi. "Marekebisho yanayowezekana" kama inavyofafanuliwa katika CRPD inamaanisha kuwa shule zina rasilimali ili kutoa usaidizi wa kibinafsi ambao mwanafunzi anaweza kuhitaji ili kushiriki kikamilifu, bila kuweka mzigo usio na uwiano au usiofaa kwa shule, na usaidizi huo uwezeshe ufikiaji. Mifano ni mtaala uliorekebishwa, usaidizi wa ziada kwa mwalimu darasani, muda wa ziada wa kufanya mitihani, au kuhamisha darasa kutoka ghorofa ya pili hadi ghorofa ya chini kwa ajili ya mwanafunzi mwenye ulemavu unaomzuia kutembea.

Je, “mbinu mbili sawia” za kuwekeza katika elimu jumuishi ni nini?

Mara nyingi maneno “mbinu mbili sawia” yanatumiwa vibaya kueleza elimu maalum inayoenda sambamba na mfumo wa kawaida. Kuendesha mpango uliotengwa kama kibadala cha ujumuishaji SI mbinu mbili sawia. Ni utenganisho.

Ujumuishaji wenye mafanikio unahitaji uwekezaji ili kubadilisha mfumo uliopo wa elimu PAMOJA na kuwekeza katika usaidizi wa kibinafsi. Mbinu mbili sawia iliyo halisi inajumuisha uwekezaji wa kimfumo katika ufikiaji wa majengo, mafunzo ya walimu na kurekebisha mtaala, na vile vile kutoa usaidizi wa kibinafsi kama vile programu za kompyuta zinazoweza kutumika, rasilimali, n.k.

Je, elimu jumuishi ni ghali zaidi kuliko elimu katika mazingira yaliyotengwa?

Hapana, elimu jumuishi SI ghali zaidi. Kwa kweli, mfumo jumuishi una ufanisi wa kiuchumi sababu badala ya kutoa rasilimali kwenye mfumo wa kawaida ili kuelimisha vikundi vya wanafunzi wenye mahitaji fulani, rasilimali zote zinabakia kwenye mfumo wa kawaida. Kamati ya CRPD ya Umoja wa Mataifa inasisitiza kwamba “hakuna nchi inayoweza kumudu mifumo miwili ya utoaji wa elimu ya kawaida na elimu katika mazingira yaliyotengwa.”

Katika nchi ambazo wanafunzi wengi wenye ulemavu wako shuleni kwa sasa, kuhamisha rasilimali zinazosaidia elimu katika mazingira yaliyotengwa ili zisaidie ujumuishaji husaidia kuimarisha mfumo kwa manufaa ya wanafunzi wote kwa kukuza desturi ya ujumuishaji na kutoa mafunzo kwa walimu ili kukidhi mahitaji ya wanafunzi wote vyema zaidi.

Katika nchi ambazo vijana wengi wenye ulemavu hawako shuleni, uwekezaji zaidi unahitajika ili kuwapa elimu. Lakini kufikia mwaka wa 2017, nusu ya watoto milioni 93 duniani wenye umri wa kwenda shule wenye ulemavu hawako shuleni. Hiyo ina maana kwamba rasilimali mpya zinahitajika ili kutoa elimu kwa watoto milioni 32.5 wenye ulemavu ambao kwa sasa hawajajumuishwa kabisa katika elimu.

²³See: <https://www.unicef.org/sowc2013/>

²⁴Inclusion International’s Inclusive Education Position Paper

²⁵Duhaime’s Law Dictionary defines undue burden as “an obligation which is not in proportion to the reciprocal cost or benefit.”